Második vasfüggöny?

dr. Rigó Mihály
ny. mérnök

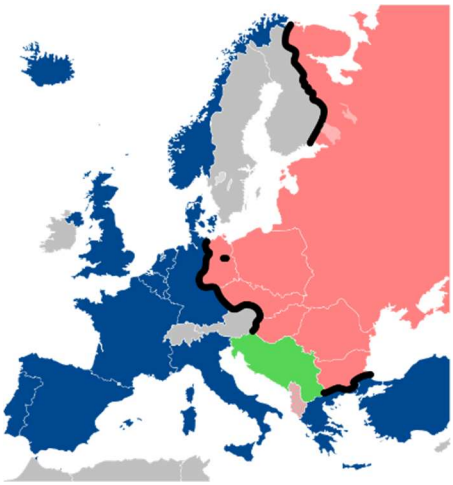
„Ha küzdesz, veszíthetsz, ha nem küzdesz, már veszítettél.”
dr. Regdon Ibolya, a szegedi Radnóti Gimnázium tanára

2022. őszén eltelt 50 év az első, az erdőmérnöki diplomám kiadása után, ezért ismét a gyönyörű Sopronba utazhattam, átvenni az aranydiplomát. Ez adott alkalmat arra, hogy Sopron és Fertőrákos között megtekintsük az ún. Páneurópai piknik emlékparját. Az itt született néhány gondolatomat írtam le.

Az előzmény

De mi is ez?

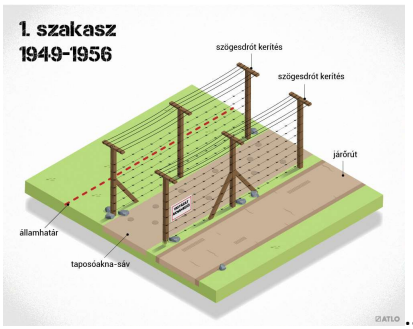
Egykor Európa két részre oszlott: volt egy hatalmas szovjet birodalom és mellette létezett Nyugat-Európa. Térképen:

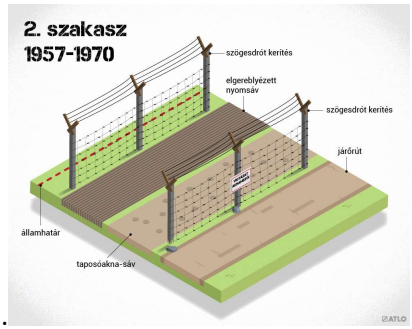

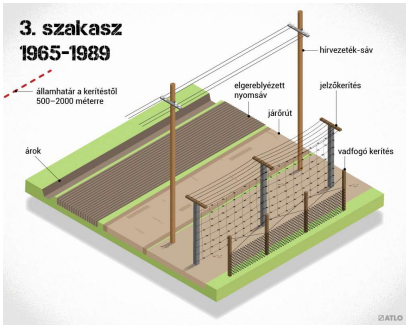

https://alfahir.hu/2019/08/20/paneuropai_piknik_rendszervaltas_1989_vasfuggony
http://vasfuggony.blogspot.com/2010/05/vasfuggony-lebontasa.html

A piros-kék területeket egy fekete vonal választotta el, melyet vasfüggönynek neveztünk.
Ami az előbbi térképen csak egy vonal, az a terepen egy valóságos, gyilkos szörnyűség volt, melynek első formáit 1949 körül kezdték kiépíteni.

„Az 56-os forradalom utáni disszidálási hullámban százezrek távoztak nyugat felé. A kormány 1957. márciusában elrendelte a határzár újbóli kiépítését. A 2.0-ás vasfüggöny kerítésoszlopai már nem akácfából, hanem betonból készültek. Az első változat fatestű aknái helyett korszerűbb bakelit burkolatú aknákat telepítettek. A két kerítéssor között 5 méter széles folyamatosan karbantartott, laza szerkezetű felgereblyézett nyomsávot alakítottak ki, hogy jól látható legyen a határsértők mozgása. A nyomsáv mellett járőrút is épült, hogy a határőrök gyorsan odaérjenek a kerítés bármelyik részéhez.”

„Az SZ-100-as szovjet rendszer lényege nem a pusztítás, hanem a jelzés. A kerítésbe kisfeszültségű áramot vezetnek. A dróthoz érve, vagy azt átvágva a feszültségváltozás jelzést indukál a határőr őrsökön. 200-300 méteres pontossággal megállapítható, hogy hol próbálnak átkelni a kerítésen. Egy-egy ilyen riasztásnál akár 80 határőr is elindult, hogy elfogja a disszidenst. A rendszer fontos eleme volt, hogy az előző változatoktól eltérően a kerítés nem a határvonalon állt, hanem volt hogy attól 2 kilométerre beljebb az ország területén. Ha valaki átverekedte magát a szögesdrót akadályokon, még 2 kilométert meg kellett tennie, hogy elérje a határt. A riasztásra kivonuló katonák könnyedén elkapták a próbálkozókat. Ez az információ nem volt közismert, így előfordult, hogy a kerítésen átjutó honfitársunk a túloldalon álló magyar őrsöt már osztrák fennhatóságúnak vélte és ott kért menedéket.

Az elektronikus jelzőrendszer kiépítése hatalmas munkával járt. Először is fel kellett számolni az előző kerítéseket és az aknamezőt. Ez kilométerenként csaknem 4000 darab akna felszedését jelentette. Ezután elő kellett készíteni az új nyomvonalat. Széles sávban kellett erdőt írtani, vadfogó kerítést telepíteni, megépíteni a jelző kerítést, kiépíteni a jeltovábbító hálózatot, létrehozni a bevállt nyomjelző sávot és végül jó minőségű földutakat építeni a kerítés teljes hosszában, hogy a kivonuló egységek gyorsan megközelíthessék a tetthelyet.”

https://atlatszo.hu/adat/2019/06/28/infografikakon-vizualizaltuk-a-magyarorszagi-vasfuggony-tortenetet-1949-tol-1989-ig/

Érdemes mindhárom rajzon megkeresni az államhatár vonalát és attól visszafelé szemlélődni. Külön figyelmet érdemel az 1957-1970 között létezett tapasóakna sáv, melynek rengeteg áldozata volt. Elképzelhető, hogy mind az építése, mind a fenntartása tetemes költséget jelentett. A műszaki rendszer elég hatékonyan szigetelte el egymástól a két világot.

Az áttörés

„1989. május 2-án a magyar-osztrák határon megkezdődött a műszaki határzár, az ún. vasfüggöny lebontása, ezt követően több száz keletnémet állampolgár szökött át a zöld határon Ausztriába, majd onnan Nyugat-Németországba. Miután Berlin nem korlátozta a szocialista táborba történő utazásokat, sok Nyugatra vágyó keletnémet az NSZK budapesti, varsói és prágai nagykövetségein kért menedéket.”

„A rendezvény azért került be a világsajtóba, mert az ideiglenes határnyitást kihasználva több száz keletnémet állampolgár rohant át Ausztriába, hogy onnan a "másik" Németországba távozzon. A határőrök tanácstalanok voltak, mivel a határnyitás nem az NDK-sok kiengedésére szolgált, így sem azok megállítására, sem átengedésére nem kaptak utasítást. Végül a helyi parancsnok - a váratlan helyzetben nem kevés bátorsággal - megtiltotta az akkor még érvényben lévő fegyverhasználatot, s így a felszabadult ünneplés nem fordult tragédiába.”

https://mult-kor.hu/20090819_paneuropai_piknik_es_hatarnyitas_1989ben

Néhány szívszorító kép; amikor jó volt magyarnak lenni

https://www.youtube.com/watch?v=C3JSHCtubGA

https://www.youtube.com/watch?v=dzDL9uVSoGE

A 33 évvel ezelőtti esemény mai emlékei

https://ceh.hu/hu/projects/paneuropai-piknik-emlekhely-fejlesztese-projekt

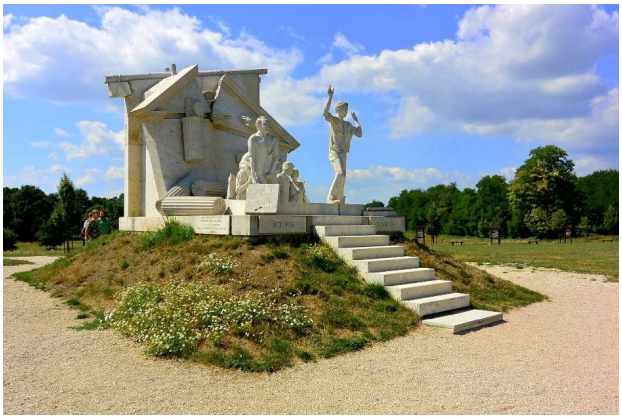
Ez a határnyitási pont közelében létesített emlékpark magyar területen.
Az erdő Ausztriában, a mező Magyarországon van.
Az osztrák-magyar határ az első fasor mögött van, egy kerékpárút szélességnyire.
A határnyitási pontot egy rozsdabarna építmény mutatja a kép bal szélén.

A járdaíven belül kapott helyet Melokkó Miklós szobra

https://www.kozterkep.hu/5829/attores
https://www.youtube.com/watch?v=bjwK8DXWOIU

„A süttői mészkőből készült alkotás avatása a 20. évfordulón (2009. augusztus 19-én) volt. A mű 15 életnagyságú emberalakot tartalmaz (pl.:Kányádi Sándor - a felső sor baloldalán, a Melocco fivérek a harmadik sorban - a bal szélső maga az alkotó, Melocco Miklós)"
https://www.kozterkep.hu/5829/attores

A páneurópai piknik jelentősége

„Helmuth Kohl szövetségi kancellár 1990-ben, a két Németország egyesítésének ünnepségén kijelenti:
„Helmut Kohl német kancellár, a két Németország egyesítésének ünnepén kijelentette:

"Ne feledjük, hogy a Brandenburgi kapu alatti föld magyar föld! A Berlini fal lebontása Magyarországon kezdődött, a német újraegyesítés felé az első lépés a páneurópai pikniken történt."
https://hu.wikipedia.org/wiki/P%C3%A1neur%C3%B3pai_piknik

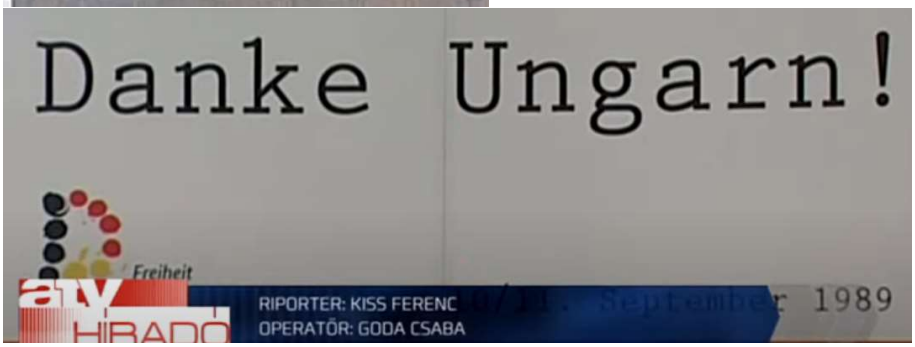
A Berlini Fal lebontása Magyarországon kezdődött, a német újraegyesítés felé az első lépés a Páneurópai Pikniken történt."
http://www.fertorakosikirandulas.hu/fertorakos/paneuropai-piknik-emlekhely.html
„2019-ben a német kancellár, Angela Merkel kijelentette:
Magyarországnak „volt bátorsága a határok megnyitására, és ezáltal lehetővé tette a volt NDK állampolgárainak a nyugatra való menekülését"
https://hu.wikipedia.org/wiki/P%C3%A1neur%C3%B3pai_piknik

„A határáttörés 30. évfordulóján Angela Merkel a Németország újraegyesítéséhez nyújtott történelmi jelentőségű magyar hozzájárulás iránti nagyrabecsülését is kifejezte soproni látogatásával."
https://hu.wikipedia.org/wiki/P%C3%A1neur%C3%B3pai_piknik

Angela Merkel német kancellár
„A magyar-osztrák határon 1989. augusztus 19-én tartott rendezvény alkalmából megnyitottak egy határkaput, és hétszáz ember az egykori NDK-ból megragadta a lehetőséget arra, hogy elmeneküljön Nyugatra. Magyarország ezzel hozzájárult ahhoz, hogy megtörténhessen a német egyesülés csodája"
https://hu.wikipedia.org/wiki/P%C3%A1neur%C3%B3pai_piknik

A német-magyar barátság?

„Johannes Haindl, Németország magyarországi nagykövete is azt hangoztatta, hogy Sopronpusztán vette kezdetét az a folyamat, amely Németország újra egyesítésével végződött. „Magyarország a német és európai történelem kulcsfontosságú pillanatiban újra és újra döntő szerepet játszott, ez tény” – mondta, hozzátéve, hogy **a soproni határnyitás egyedülálló esemény volt, amelyért a mai napig hálával tartoznak a németek.”**
https://www.paneuropaipiknik.hu/hu/hirek/a-paneuropai-piknik-31-evfordulojara-emlekeztek

Mi maradt mára az egykori német-magyar barátságból? Kötelezettszegési eljárások sorozata. Hol marad a németek hálája? Gyorsan felejtenek!
Nem lehetne valahogyan emlékeztetni őket, főleg az újakat?

Mi történt azóta?

1. A volt szovjet birodalom megszűnt, viszont új birodalommá vált a korábbi Nyugat-Európa, amit ma EU-nak hívnak.
2. Európa továbbra is két részre oszlik, azonban a kettő közötti határvonal egyre keletebbre tolódik, amit a NATO határvonalának mozgásával lehet követni:

12. ábra. A NATO terjeszkedése
Forrás: http://4.bp.blogspot.com/-
https://hu.wikipedia.org/wiki/P%C3%A1neur%C3%B3pai_piknik

A kék színű országok keleti határvonalát érdemes összevetni a dolgozatom első térképen látott hasonló határvonallal.
A volt szovjet befolyású közép-európai országok már mind a vonal nyugati oldalán láthatók, azaz a NATO határvonal jóval keletebbre került.
A folyamat azonban még ezzel sem állt le, hiszen már Svédország és Finnország is NATO tag lett. Ami azt is jelenti, hogy a két nagy rész közötti, a birodalmakat elkülönítő, elválasztó terület – cordon sanitaire - nagyon lecsökkent. Ilyen volt régebben a szovjet birodalom Szovjetunión kívüli területe. Ezek mind kezdenek NATO tagjai lenni, azaz Oroszország határához egyre nagyobb hosszon ér hozzá a NATO.
Sőt ma folyik Ukrajnában a meleg háború, tehát várhatóan még közelebb kerül Moszkvához az EU, azaz az USA, amit nyilván nem tűrhet Oroszország.
A II. világháború óta egyfolytában hadakozó USA – amerikai haderővel Németországot még ma is megszállva – rákényszeríti akaratát Európára, az Oroszország elleni háborúját Ukrajnára kiszervezte.

Az új veszélyek

Ma a háborúnak az USA a győztese és az EU a vesztese, benne mi is.
El vagyunk foglalva az oroszok elleni embargókkal, a háborús inflációval, a totális energiaválsággal és sajnos mintha nem vennénk észre azt, hogy egy ezeknél jóval súlyosabb következmény is akad, egy újabb vasfüggöny ereszkedik le a korábbitól jóval keletebbre, jóval átjárhatatlanabb módon. Az újat már a turisták, a művészek, a sportolók sem járhatják majd át.

Mintha ismétlődne a történelem. Egyesek semmit sem tanultak a Páneurópai piknikből, pedig az emlékliget ezért készült!

Vajon lesz-e majd egy nép, aki felszakítja az vasfüggönyt, mint a magyarok az elsőt:

https://www.kozterkep.hu/5829/attores

Gondolatban megkongatom az emlékhely kis harangját, hátha meghallják a döntéshozók.

A Páneurópai Piknik Emlékpark Szabadság-harangja
https://hu.wikipedia.org/wiki/P%C3%A1neur%C3%B3pai_piknik

Szeged, 2022. IX. 6.